

Жовтень 2025

 україномовна версія дайджесту

ЕУ в Україні

IT Tax & Law Digest

The better the question. The better the answer.
The better the world works.

Shape the future
with confidence

ЗМІСТ

Corporate

Дія Сіті: розширення кваліфікаційних видів діяльності 3

Додатковий капітал товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю. Оновлене регулювання 4

Оновлена процедура перевірки інформації про КБВ та структуру власності юридичних осіб 5

Defense

Дефенс Сіті: Україна запроваджує спеціальний пільговий режим для підприємств сектору оборони 6

Finance

Національний банк України переглянув валютні обмеження 10

Новий Закон України "Про факторинг". Ключові регуляторні зміни 12

В Україні набирає чинність новий Закон "Про публічно-приватне партнерство" 13

Tax

Внесено зміни до правил оподаткування дивідендів, отриманих КІК від юридичних осіб України, на рівні фізичної особи-контролера ("наскрізні дивіденди") 16

Визнання множинного громадянства в Україні 18

Corporate

Дія Сіті: розширення кваліфікаційних видів діяльності

Постановою КМУ "Про внесення змін до переліку видів діяльності, здійснення яких стимулюється шляхом створення правового режиму Дія Сіті" від 11 серпня 2025 року № 956 **розширено перелік видів діяльності**, які відповідають кваліфікаційним вимогам для резидентів Дія Сіті.

■ Зокрема, додано такі види діяльності:

1 Діяльність із обробки аудіовізуальних творів (у тому числі поствиробнича діяльність, комп'ютерна графіка, анімація та спецефекти), вироблення фонограми.

Така діяльність є поширеною серед ІТ-компаній, що спеціалізуються на розробці програмного забезпечення, виданні комп'ютерних ігор, проведенні маркетингових кампаній та наданні рекламних послуг із використанням програмних рішень.

2 Завдяки зазначеним змінам ІТ-бізнес у цих сферах зможе скористатися перевагами правового режиму Дія Сіті.
Діяльність у сфері інжинірингу із розроблення проєктувальником проєктної документації з використанням будівельного інформаційного моделювання (BIM-технологій, від англ. Building Information Modelling).

Компанії, які є проєктувальниками, а саме мають у своєму складі кваліфікованих виконавців, які одержали відповідну сертифікацію та розробляють

будівельну документацію з використанням будівельного інформаційного моделювання, зможуть приєднуватися до Дія Сіті.

Такі технології застосовуються для точного планування, проєктування й керування всіма

Також нагадуємо, що Законом України "Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні" від 15 липня 2021 № 1667-ІХ серед кваліфікаційних вимог для резидентів Дія Сіті, окрім виду діяльності, також визначаються:

- Розмір середньої місячної винагороди залученим працівникам та гіг-спеціалістам, що має становити не менше еквівалента 1 200 євро за офіційним курсом гривні щодо євро, встановленим Національним банком України станом на перше число відповідного календарного місяця.
- Середньооблікова кількість працівників та гіг-спеціалістів, що має становити не менше дев'яти осіб.
- Сума кваліфікованого доходу юридичної особи, яка має становити не менше 90% загального доходу.
- Відсутність обставин, які унеможливають участь в режимі Дія Сіті, що визначені законодавством.

Відомості про резидентів Дія Сіті вносяться до Реєстру Дія.City, що оприлюднюється на офіційному веб-сайті та доступ до якого є безкоштовним.

Додатковий капітал товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю. Оновлене регулювання

27 серпня 2025 року набрав чинності Закон України "Про внесення змін до статті 12 Закону України "Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю" № 4564-IX.

Відтепер закон встановлює можливість створення у товариствах з обмеженою відповідальністю та товариствах з додатковою відповідальністю (ТОВ та ТДВ) додаткового капіталу. Відповідно до положень закону додатковий капітал створюється за рахунок вкладів учасників, при цьому такі вклади не змінюють номінальну вартість або розмір статутного капіталу товариства.

Розмір вкладу до додаткового капіталу має визначатися у рішенні загальних зборів учасників товариства і може бути здійснений у формі грошей, цінних паперів або іншого майна.

Зауважимо, що створення додаткового капіталу товариством можливе лише за умови внесення відповідних положень до статуту такого товариства. Такі положення мають врегульовувати процедуру формування та розпорядження додатковим капіталом, оскільки законом встановлені лише загальні положення, залишаючи детальне врегулювання на розсуд товариства.

■ Статутом товариства та/або корпоративним договором можуть, зокрема, визначатись:

- правовий режим майна, внесеного до додаткового капіталу;
- порядок залучення вкладів, зокрема, вимоги до відповідних рішень загальних зборів учасників товариства. визначення вартості вкладів;
- розпорядження додатковим капіталом, порядок обліку вкладів учасників до додаткового капіталу;
- зміст прав та обов'язків учасників товариства щодо додаткового капіталу;
- порядок взаємовідносин між учасниками або між учасниками та самим товариством, в тому числі щодо повернення товариством вкладів учасників до додаткового капіталу тощо.

Законодавче врегулювання поняття додаткового капіталу ТОВ та ТДВ повинно дозволити товариствам швидше залучати вклади від учасників без необхідності проходження процедури державної реєстрації, що вимагається при зміні розміру статутного капіталу. Це також має сприяти збереженню стабільності корпоративної структури, адже вклади до додаткового капіталу не впливають на частки учасників і обсяг їх корпоративних прав.

Оновлена процедура перевірки інформації про КБВ та структуру власності юридичних осіб

13 червня 2025 року набули чинності зміни до процедури перевірки інформації про кінцевих бенефіціарних власників (КБВ) та структуру власності юридичних осіб¹. Ці зміни спрямовані на підвищення прозорості структури власності, зменшення адміністративного навантаження та покращення якості даних у державному реєстрі.

За загальною процедурою, передбаченою Порядком проведення перевірки інформації, наданої юридичною особою у поясненні та документах для підтвердження відомостей про КБВ та/або структуру власності юридичної особи, перевірка проводиться у випадках, коли державному реєстратору надходить повідомлення про розбіжності між даними в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (ЄДР) та інформацією, отриманою від суб'єктів первинного фінансового моніторингу.

У такому випадку державний реєстратор надсилає юридичній особі лист-вимогу із вимогою надати пояснення щодо відомостей про структуру власності та КБВ. Юридична особа повинна надати пояснення та документи, що підтверджують актуальність даних про КБВ або структуру власності, протягом 10 робочих днів.

За результатами перевірки наданих відомостей державний реєстратор формує лист-повідомлення, який надсилається до Міністерства юстиції України.

■ Ключові зміни, що діють з 13 червня 2025 року:

- ▶ Якщо рекомендований лист із вимогою про надання пояснень повертається реєстратору (через відсутність юридичної особи за адресою або закінчення строку зберігання), реєстратор повторно надсилає вимогу через місяць з дня надсилання першої вимоги.
- ▶ Згідно зі зазначеним порядком, у разі виникнення у державного реєстратора необхідності отримання додаткової інформації, строк проведення перевірки продовжується на період з дня направлення юридичній особі відповідної вимоги і до дня отримання запитуваної інформації. Відповідно до останніх змін у юридичної особи є 10 робочих днів для відповіді. Якщо відповідь не надходить впродовж цього строку, державний реєстратор поновлює проведення перевірки, а за її результатами - формує лист-повідомлення, що у день завершення перевірки надсилається Міністерству юстиції України.
- ▶ Якщо юридична особа самостійно оновила відомості про КБВ та структуру власності, що містяться в ЄДР, перевірка щодо такої особи не розпочинається, а розпочата перевірка припиняється. Так само Міністерство юстиції України не надсилає вказівку про виключення з ЄДР інформації про КБВ або структуру власності такої юридичної особи, а вже надіслана вказівка не підлягає виконанню.
- ▶ Також відомості про КБВ або структуру власності юридичної особи не виключаються з ЄДР в таких спеціальних випадках:
 - до КБВ юридичної особи застосовані санкції у вигляді блокування активів відповідно до Закону України "Про санкції" від 14.08.2014 року № 1644-VII, або
 - наявні відомості про судові рішення щодо заборони проведення реєстраційної дії.

¹ Відповідні зміни були внесені Наказом Міністерства юстиції України від 30 квітня 2025 року №1173/5 "Про затвердження Змін до Порядку проведення перевірки інформації, наданої юридичною особою у поясненні та документах для підтвердження відомостей про кінцевого бенефіціарного власника та/або структуру власності юридичної особи".

Defense

Дефенс Сіті: Україна запроваджує спеціальний пільговий режим для підприємств сектору оборони

З метою посилення обороноздатності держави та створення сприятливих умов для розвитку підприємств оборонно-промислового комплексу, **Україна ухвалила низку законодавчих змін, зокрема:**

► 5 жовтня 2025 року набрав чинності Закон України "Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки підприємств оборонно-промислового комплексу" № 4577-IX від 21 серпня 2025 року ("**Закон 4577-IX**").

► 24 жовтня 2025 року набрав чинності Закон України "Про внесення змін до Митного кодексу України щодо підтримки підприємств оборонно-промислового комплексу, уточнення порядку виконання окремих митних процедур та до статті 3-2 Закону України "Про деякі питання ввезення на митну територію України та проведення першої державної реєстрації транспортних засобів" щодо поширення вимог відповідності екологічним нормам на окремі транспортні засоби" № 4578-IX від 21 серпня 2025 року ("**Закон 4578-IX**").

Закон 4577-IX та Закон 4578-IX (разом - "**Закони**") стосуються **підтримки підприємств оборонно-промислового комплексу України** шляхом запровадження спеціальних умов ведення діяльності для резидентів Дефенс Сіті.

1

Правовий режим Дефенс Сіті

Організаційні та правові засади режиму Дефенс Сіті будуть визначатися Законом України "Про національну безпеку України". Метою правового режиму Дефенс Сіті є створення сприятливих умов для стимулювання розвитку оборонно-промислового комплексу України, залучення інвестицій та забезпечення сил оборони сучасним озброєнням, технікою і технологіями.

Міністерство оборони України ("**Міноборони**") буде формувати та реалізовувати державну політику щодо Дефенс Сіті, приймати рішення щодо резидентства Дефенс Сіті та контролювати дотримання резидентами встановлених вимог.

Правовий режим Дефенс Сіті запроваджується на період до 1 січня 2036 року і буде діяти з дня внесення до реєстру Дефенс Сіті запису про першого резидента.

Дефенс Сіті: Україна запроваджує спеціальний пільговий режим для підприємств сектору оборони

2

Набуття статусу резидента Дефенс Сіті

Законом 4577-IX передбачається створення та ведення Міноборони реєстру Дефенс Сіті ("Реєстр").

Юридична особа набуває статус резидента Дефенс Сіті з дня прийняття Міноборони відповідного рішення та внесення запису до Реєстру. Отримання статусу резидента Дефенс Сіті є добровільним і здійснюється за заявою юридичної особи до Міноборони.

Міноборони приймає рішення про надання статусу резидента Дефенс Сіті за умови, що юридична особа відповідає вимогам щодо частки кваліфікованого доходу за попередній календарний рік, а також, відносно такої особи відсутні обставини для дискваліфікації.

Частка кваліфікованого доходу має становити:

- ▶ не менше 75 відсотків загального доходу юридичної особи (з урахуванням винятків);
- ▶ не менше 50 відсотків загального доходу для суб'єктів літакобудування.

Кваліфікованим доходом є дохід від реалізації оборонних товарів власного виробництва або виконання робіт та/або надання послуг щодо оборонних товарів.

Режим передбачає низку обставин для дискваліфікації, за наявності яких підприємство не може набути статус резидента Дефенс Сіті. Так, зокрема, **до Реєстру не може бути включено юридичну особу:**

- ▶ яка зареєстрована відповідно до законодавства іноземної держави;
- ▶ яка порушила вимоги щодо розкриття інформації про КБВ або структуру власності;
- ▶ серед акціонерів/учасників якої є пов'язані із державою-агресором;
- ▶ стосовно якої застосовано санкції або яка є пов'язаною із особою, стосовно якої застосовано санкції;
- ▶ стосовно якої протягом останніх 12 місяців було встановлено факт порушення обов'язків за державним контрактом з оборонних закупівель;
- ▶ яка не є платником податку на прибуток підприємств або внесена до реєстру неприбуткових установ та організацій;
- ▶ яка має податковий борг більше 10 мінімальних заробітних плат;

- ▶ яка має місцезнаходження та/або здійснює діяльність на тимчасово окупованій території України.

Резидент Дефенс Сіті зобов'язаний протягом усього строку резидентства забезпечувати дотримання частки кваліфікованого доходу та відсутність обставин для дискваліфікації.

Закони встановлюють детальну процедуру набуття та припинення статусу резидента Дефенс Сіті.

3

Контроль за дотриманням резидентами Дефенс Сіті встановлених вимог

Міноборони здійснює контроль за дотриманням резидентами Дефенс Сіті встановлених вимог, зокрема, шляхом розгляду звітів про відповідність та іншої інформації стосовно резидентів Дефенс Сіті на предмет наявності ознак, що можуть бути підставою для прийняття рішення про втрату резидентства.

Резидент Дефенс Сіті зобов'язаний щороку не пізніше 1 червня року, наступного за звітним, подавати до Міністерства оборони звіт про відповідність вимогам за період з 1 січня до 31 грудня попереднього календарного року (звіт про відповідність).

Невід'ємними додатками до звіту про відповідність є річна фінансова звітність разом із звітом суб'єкта аудиторської діяльності за результатами перевірки звіту про відповідність.

4

Спеціальний режим відомостей про резидентів Дефенс Сіті

Протягом дії воєнного стану в Україні та протягом одного року після його припинення/скасування доступ до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань та цілої низки інших публічних електронних реєстрів буде обмежено в частині інформації про резидентів Дефенс Сіті.

Резиденти Дефенс Сіті, які відповідно до законодавства зобов'язані оприлюднювати фінансову звітність, будуть оприлюднювати таку звітність у повному обсязі протягом трьох місяців після припинення/скасування воєнного стану за весь період неоприлюднення, але не пізніше 30 днів після припинення/втрати статусу резидента Дефенс Сіті.

Дефенс Сіті: Україна запроваджує спеціальний пільговий режим для підприємств сектору оборони

5

Податкові преференції

Режим Дефенс Сіті передбачає можливість звільнення прибутку резидентів Дефенс Сіті від оподаткування податком на прибуток підприємств (за виключенням об'єкту оподаткування по контрольованим операціям та прибутку контрольованих іноземних компаній) за умови одночасного виконання таких вимог:

- ▶ платник податку не є резидентом Дія Сіті;
- ▶ платник податку не нараховує і не виплачує дивіденди (прирівняні до них платежі), крім випадків, якщо дивіденди (прирівняні до них платежі) підлягають сплаті до державного бюджету або якщо прямими або опосередкованими власниками корпоративних прав є державні структури;
- ▶ відсутні встановлені факти порушення платником податків податкових обов'язків щодо подання звітності (повідомлень), передбачених правилами трансфертного ціноутворення (ТЦ) та щодо контрольованих іноземних компаній (КІК).

Прибуток, звільнений від оподаткування, має спрямовуватися на розвиток діяльності резидента Дефенс Сіті не пізніше наступного року, за такими напрямками:

- ▶ створення або переоснащення матеріально-технічної бази;
- ▶ створення, придбання, модернізація, відновлення, ремонт, переоснащення основних засобів, включно з будівництвом виробничих та технологічних споруд;
- ▶ удосконалення технологічних та виробничих процесів;
- ▶ впровадження новітніх технологій;
- ▶ придбання прав на об'єкти інтелектуальної власності для виконання державного контракту оборонних закупівель;
- ▶ витрати на дослідження, виготовлення нових зразків озброєння та військової техніки або їх частин;
- ▶ придбання корпоративних прав суб'єктів господарювання оборонно-промислового комплексу (за умови, що емітент не нараховує і не виплачує дивіденди (прирівняні до них платежі) протягом строку застосування звільнення від оподаткування).

Спрямування звільненого від оподаткування прибутку за іншими напрямками вважається нецільовим використанням звільненого від оподаткування прибутку.

У разі невикористання звільненого від оподаткування прибутку або його частини у встановлені строки,

платник податку зобов'язаний нарахувати та сплатити податок на прибуток на невикористану частину такого прибутку.

Об'єкт оподаткування за операціями, що є контрольованими для цілей ТЦ, а також прибуток КІК не підпадають під звільнення та оподатковуються в загальному порядку

Окрім можливості звільнення від оподаткування прибутку підприємств, для резидентів Дефенс Сіті (крім платників податку, які одночасно мають статус резидента Дія Сіті) передбачено й інші податкові переваги, включаючи звільнення від сплати земельного податку щодо визначених земельних ділянок, від сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, щодо визначених об'єктів нерухомого майна, від сплати екологічного податку.

Передбачено, що описані особливості оподаткування резидентів Дефенс Сіті мають діяти до 1 січня 2036 року, але не пізніше року вступу України до Європейського Союзу.

Необхідно буде спостерігати за практичними аспектами застосування податкових переваг Дефенс Сіті, в тому числі за роз'ясненнями податкових органів з цих питань (зокрема, щодо використання звільненого від оподаткування прибутку). Податкові наслідки скасування режиму або виходу компанії з режиму Дефенс Сіті чи заборони на його використання потребуватимуть детального аналізу. Окремо слід зазначити, що на резидентів Дія Сіті, які одночасно мають статус резидентів Дефенс Сіті, не будуть поширюватися податкові преференції щодо ЄСВ (передбачені частиною 14¹ ст. 8 Закону України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування") та щодо податку на доходи фізичних осіб (встановлені підпунктом 170.141 .2 Податкового кодексу України).

6

Релокація резидентів Дефенс Сіті

З метою забезпечення безперервного виробництва оборонної продукції органи державної влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти релокації резидентів Дефенс Сіті та реалізації заходів з підвищення захищеності їх виробничих потужностей.

Порядок релокації резидентів Дефенс Сіті та реалізації зазначених вище заходів будуть визначені Кабінетом Міністрів України.

Національний банк України переглянув валютні обмеження

7

Експорт товарів військового призначення

Суб'єкти господарювання, які є розробниками або виробниками товарів військового призначення та мають статус резидента Дефенс Сіті, зможуть здійснювати експорт таких товарів без отримання повноважень, передбачених статтею 13 Закону України "Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання".

8

Митні преференції

У період дії воєнного стану в Україні та протягом одного року з дня його припинення/скасування поміщення резидентом Дефенс Сіті товарів у митні режими імпорту (у частині процедури кінцевого використання), тимчасового ввезення, переробки на митній території, переробки за межами митної території здійснюється за наявності авторизації на підставі митної декларації та з урахуванням спрощених процедур, встановлених законом.

9

Спеціальне валютне регулювання

Національному банку України рекомендовано встановити особливості здійснення валютних операцій та валютного нагляду щодо резидентів Дефенс Сіті. Станом на сьогодні окремі положення щодо валютного регулювання операцій резидентів Дефенс Сіті ще не були розроблені.

Finance

Національний банк України переглянув валютні обмеження

5 серпня 2025 року НБУ ухвалив Постанову № 95 "Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18" ("Постанова 95"), якою розширив перелік дозволених операцій в іноземній валюті під час воєнного стану.

■ Ключові нововведення передбачають:

1 Репатріацію дивідендів за періоди з 1 січня 2023 року

Юридичним особам-резидентам дозволено здійснювати валютні перекази за кордон дивідендів, нарахованих за результатами діяльності, починаючи з 1 січня 2023 року. Такі перекази дозволяється здійснювати в межах установленого ліміту - еквівалент 1 мільйона євро на місяць та за умови виконання інших вимог, які були встановлені НБУ раніше.

2 Перекази іноземної валюти в межах ліміту коштів, сплачених на підтримку Збройних Сил України (підпункт 62 пункту 14 Постанови 18)

Юридичним особам-резидентам відтепер дозволяється здійснювати валютні операції на цілі, визначені у підпункті 57 пункту 14 Постанови 18, в межах суми, що була перерахована ними з 7 серпня 2025 року на спеціальний рахунок НБУ для підтримки ЗСУ. Такі транскордонні перекази здійснюються лише за рахунок власних (не куплених, не залучених у формі кредиту, позики) коштів в іноземній валюті.

3 Розширення переліку валютних операцій в межах інвестиційного ліміту

Нагадаємо, що раніше НБУ дозволив такі валютні операції у межах суми іноземних інвестицій, залучених до статутного капіталу резидентів з 12 травня 2025 року:

- ▶ проведення резидентом розрахунків за імпорт товарів, поставка яких була здійснена до 23 лютого 2021 року;
- ▶ повернення нерезиденту попередньої оплати (авансового платежу), отриманої резидентом до 23 лютого 2022 року за укладеним з нерезидентом договором з купівлі-продажу товару (за операціями, за якими не відбулася/частково відбулася поставка товару з України);
- ▶ виконання зобов'язань за кредитом (позикою), одержаним до 20 червня 2023 року резидентом від нерезидента за укладеним між ними кредитним договором (договором позики);
- ▶ для фінансування резидентом витрат на утримання його філій, представництв та інших відокремлених підрозділів без створення юридичної особи за кордоном.

Згідно з Постановою 95 зазначений вище перелік дозволених операцій в межах інвестиційного ліміту (підпункт 57 пункту 14 Постанови 18) доповнено можливістю репатріації дивідендів на користь інвестора-нерезидента.

4

Можливість скорочення строку погашення боргу за кредитом/позикою у випадку переведення боргу в капітал

Постановою 95 створюються умови для переведення боргу резидента-позичальника за кредитом/позикою у внесок нерезидента до статутного капіталу цього резидента (шляхом зарахування зустрічних вимог нерезидента до резидента-позичальника за кредитним договором/договором позики та резидента-позичальника до відповідного нерезидента щодо збільшення статутного капіталу).

5

Удосконалення умов погашення кредитів/позик від нерезидентів

Відтепер дозволено обслуговування та погашення кредитів/позик, наданих пулом іноземних кредиторів, до якого входить міжнародна фінансова організація, на користь інших учасників пулу (іноземних банків з рейтингом не нижче "А"). Дозволено транскордонний переказ коштів для задоволення регресних вимог іноземних гарантів, поручителів (заставодавців) і страховиків за зазначеними вище позиками/кредитами за рахунок власних (не куплених, не залучених у формі кредиту, позики) коштів в іноземній валюті. арахування зустрічних вимог нерезидента до резидента-позичальника за кредитним договором/договором позики та резидента-позичальника до відповідного нерезидента щодо збільшення статутного капіталу).

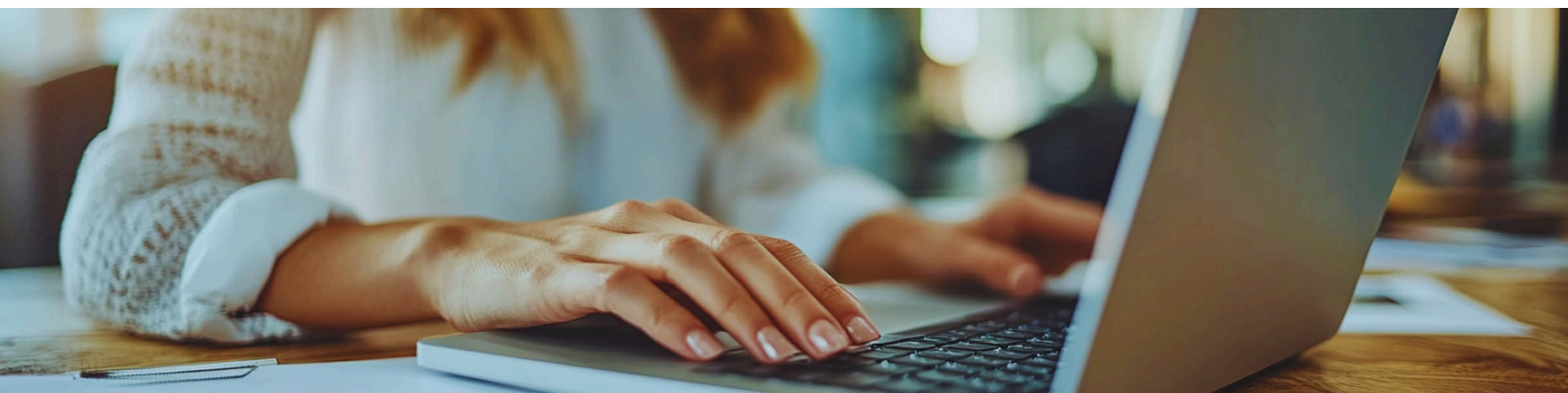
6

Повернення нерезиденту помилково сплачених ним коштів в іноземній валюті

Починаючи з 7 серпня 2025 року, НБУ дозволив повертати нерезидентам за кордон помилково переказані кошти в іноземній валюті, що були зараховані на рахунки клієнтів-резидентів. Кошти переказуються протягом трьох робочих днів з дня надходження повідомлення про помилковий переказ коштів до банку від банку-нерезидента.

Постановою 95 запроваджено також низку інших змін, зокрема, дозвіл на придбання банківських металів для компаній, що продають ювелірні вироби, та впроваджено нові варіанти форвардних контрактів - із поставкою іноземної валюти та без поставки.

Новий Закон України "Про факторинг". Ключові регуляторні зміни

30 липня 2025 року набрав чинності Закон України "Про факторинг" № 12306 ("Закон"), основні положення якого почнуть діяти з 30 липня 2026 року.

Як зазначено в пояснювальній записці до законопроекту, факторинг є другою за обсягом фінансовою послугою на ринку небанківських фінансових послуг в Україні. Тим не менш, ця сфера історично залишалась без належної уваги з боку законодавця.

Відтак, Закон є першим спеціалізованим нормативно-правовим актом, який комплексно регулює факторингову діяльність в Україні. До його ухвалення ринок працював на основі окремих норм Цивільного кодексу України та Закону України "Про фінансові послуги та фінансові компанії". Таке регулювання створювало правову невизначеність і, відповідно, ризики для осіб, залучених у таку діяльність.

Закон інтегрує положення Модельного закону про факторинг, розробленого Міжнародним інститутом з уніфікації приватного права, що має наблизити українське регулювання до провідних світових практик у цій сфері.

Закон встановлює визначення договору факторингу, предмет та зміст такого договору, а також визначає поняття пріоритету - переважного права фактора відносно права іншої особи на те саме право грошової вимоги.

■ Також Закон розмежовує два основних види факторингу:

Факторинг без регресу

- вид факторингу, при якому фактор (банк або інша фінансова установа) не має права вимагати повернення коштів від клієнта, якщо боржник не виконає свої зобов'язання; усі ризики несплати бере на себе фактор.

Факторинг з регресом

- вид факторингу, за якого, якщо боржник не сплатить борг, фактор має право звернутися до клієнта з вимогою повернути отримані кошти; тобто ризик несплати коштів боржником залишається відповідальністю клієнта.

Крім того, передбачається створення окремого реєстру відступлень права грошової вимоги за договорами факторингу, до якого вноситимуться відомості про укладені договори факторингу, факторів, клієнтів та боржників. Реєстрація відступлення права вимоги за договором факторингу є обов'язковою.

■ Закон спрямований на створення більш прозорого, безпечного, контрольованого та передбачуваного середовища для факторингових операцій. Такі зміни мають сприяти розвитку врегульованого ринку факторингу, появи і обізнаності спеціалізованих суб'єктів, зменшенню зловживань у сфері колекторської діяльності, прозорості і надійності факторингових операцій, та підвищенню інвестиційної привабливості України в цілому.

В Україні набирає чинність новий Закон "Про публічно-приватне партнерство"

31 жовтня 2025 року набрав чинність Закон України "Про публічно-приватне партнерство" № 4510-IX. Цей закон визнає таким, що втратив чинність, Закон України "Про державно-приватне партнерство", викладає в новій редакції Закон України "Про концесію" та вносить зміни в велику кількість інших нормативно-правових актів.

Закон був прийнятий в рамках триваючої реформи сфери публічно-приватного партнерства (ППП), а його розробка мала на меті досягнення декількох фундаментальних цілей, зокрема:

- ▶ **Забезпечити подальше узгодження українського законодавства у сфері PPP та концесій з acquis ЄС** (включаючи директиви ЄС про публічні закупівлі, концесії та заходи правового захисту);
- ▶ **Усунути основні прогалини та недоліки**, які існували в попередній нормативно-правовій базі, в тому числі з урахуванням практики реалізації конкретних проєктів PPP та концесій;
- ▶ **Встановити спеціальну прискорену процедуру**, яка дозволила б використовувати механізми PPP та концесії для проєктів відновлення інфраструктури та економіки.

На виконання цього закону Кабмін та Мінекономіки протягом наступних дев'яти місяців мають розробити ряд підзаконних нормативно-правових актів, які більш детально регулюватимуть процедурні та інші аспекти підготовки та реалізації проєктів PPP та концесії.

■ **Ключові нововведення, передбачені законом, включають, зокрема:**

1 Уточнення правил щодо правового титулу на майно у складі об'єкта PPP/концесії

- ▶ Після передачі об'єкта PPP/концесії приватному партнеру нерухоме майно у його складі залишається в державній/комунальній власності або передається у державну/комунальну власність після його створення/будівництва. Водночас новий закон концептуально розмежовує основне і допоміжне майно у складі об'єкта ДПП/концесії та дозволяє, за певних умов, залишати допоміжне майно у приватній власності приватного партнера/концесіонера.

В Україні набирає чинності новий Закон "Про публічно-приватне партнерство"

2 Уточнення правил щодо гарантій захисту прав та інтересів приватного партнера та кредиторів

► Приватний партнер/концесіонер отримує захист своїх прав, стабільність умов, прозорість, об'єктивність та недискримінаційне ставлення під час реалізації проєктів ППП, включно з рівноправним режимом здійснення господарської діяльності та заборонаю втручання державних органів і органів місцевого самоврядування у діяльність партнера/концесіонера.

► Закон гарантує стабільність законодавства у сфері ППП та податкового законодавства протягом строку дії договору ППП/концесії. Договором ППП/концесії може бути передбачена можливість компенсації приватному партнеру/концесіонеру втрат та збитків, понесених внаслідок внесення змін до законодавства, щодо якого надається гарантія стабільності.

► На рівні закону приватному партнеру/концесіонеру гарантується відшкодування збитків, завданих внаслідок (i) прийняття уповноваженими органами рішень, які порушують права приватного партнера/концесіонера, (ii) дій або бездіяльності уповноважених органів, (iii) дострокового розірвання договору ППП/концесії.

► Крім того, кредитори приватного партнера отримують гарантії своїх прав, включно з правом на відшкодування наданого фінансування у разі заміни приватного партнера чи дострокового розірвання договору ППП, а також правом на відшкодування понесених збитків, а будь-які обмеження, що перешкоджають реалізації їхніх прав, забороняються.

► У разі дострокового припинення (розірвання) договору приватний партнер/концесіонер отримує відшкодування від публічної сторони понесених інвестицій (в певному розмірі та в залежності від умов, встановлених в договорі ППП/концесії) та/або вартості об'єкта ППП/концесії, а також понесених збитків (з певними умовами). Правила, що діяли до прийняття закону, передбачали можливість виплати такої компенсації лише у випадках розірвання договору у зв'язку з порушенням публічною стороною зобов'язань за таким договором.

3 Розширення джерел фінансування ППП

► Закон вводить поняття "донор", тобто міжнародні партнери, які можуть надавати фінансову підтримку на пряму або через бюджети. До таких донорів належать спеціалізовані установи Організації Об'єднаних Націй, інституції Європейського Союзу або створені та/або уповноважені ними організації, міжнародні фінансові організації, а також донорські установи (юридичні особи-резиденти або нерезиденти, що не мають на меті отримання прибутку і метою діяльності яких є підтримка проєктів ППП) та інші.

► Донори можуть надавати гранти для реалізації проєктів ППП відповідно до міжнародних договорів України, договорів про співпрацю, договорів ППП та інших договорів, що робить проєкти більш доступними для публічних партнерів та мінімізує фінансові ризики приватних партнерів.

► Гранти можуть перераховуватись як в державний чи комунальний бюджети, так і на пряму приватному партнеру/концесіонеру. Можливість спрямування грантових коштів на пряму приватному партнеру/концесіонеру може значно спростити реалізацію проєкту ППП та допоможе уникнути бюрократичних ризиків, пов'язаних із певними обмеженнями щодо обсягів бюджетного фінансування проєктів ППП, швидкості управління фінансовими потоками та захищеності грантів та їх цільового використання.

4 Спрощення процедур для малих проєктів

► Проєкти вартістю до 5 538 000 євро зможуть реалізовуватися без розроблення техніко-економічного обґрунтування та аналізу ефективності, а рішення прийматиметься на основі концептуальної записки.

В Україні набирає чинності новий Закон "Про публічно-приватне партнерство"

5

Електронна торгова система (ЕТС)

► Для проєктів концесії передбачено впровадження ЕТС, яка забезпечує проведення всього процесу онлайн - від розміщення оголошення про конкурс до оприлюднення укладеного договору. Визначення концесіонера здійснюється виключно на конкурсних засадах через ЕТС. Система надає можливість створювати, розміщувати та оприлюднювати інформацію, а також обмінюватися документами в електронній формі.

6

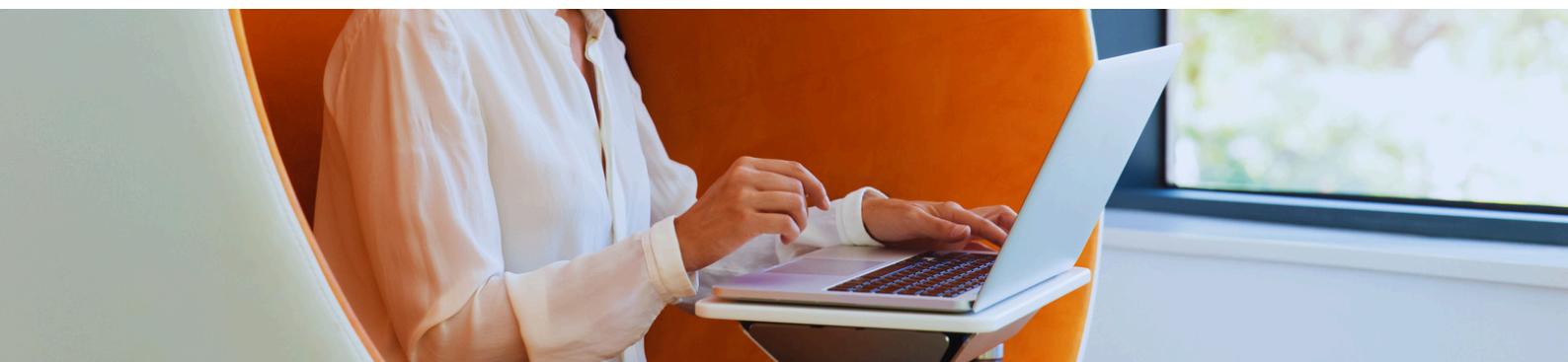
Особливий режим для проєктів відновлення

► Для об'єктів, зруйнованих війною, запроваджується спрощений механізм підготовки ППП проєктів. Порядок його реалізації визначатиме уряд, і він діятиме під час воєнного стану та ще 7 років після його завершення.

💡 Новий закон встановлює нові правила для реалізації ППП, спрямовані на підвищення прозорості та передбачуваності процесів, а також вводить механізми, що мають зменшити ризики для сторін та спростити підготовку окремих проєктів. Очікується, що це створить більш структуровані умови для залучення інвестицій у відновлення та розвиток інфраструктури.

Tax

Внесено зміни до правил оподаткування дивідендів, отриманих КІК від юридичних осіб України, на рівні фізичної особи-контролера ("наскрізні дивіденди")

5 липня 2025 року набрав чинності Закон України №4505-IX (далі - "**Закон**"), яким, зокрема, внесено зміни до правил оподаткування "наскрізних дивідендів" (тобто, дивідендів, отриманих контрольованою іноземною компанією (далі - "**КІК**") від юридичних осіб України, як безпосередньо, так і опосередковано через ланцюг підконтрольних юридичних осіб).

■ Основні зміни

Законодавцем було здійснено спробу уточнити положення підпункту 170.13.3 та пункту 170.131 Податкового кодексу України (далі - "**ПКУ**") у частині оподаткування контролером дивідендів, отриманих КІК від українських юридичних осіб.

Зокрема, з урахуванням внесених Законом змін до ПКУ, наразі діють такі правила:

► Підпункт 170.13.3 ПКУ

Як і раніше, сума прибутку КІК, отримана у вигляді дивідендів від юридичних осіб України, вважається сумою дивідендів, безпосередньо отриманих контролером КІК. Така сума включається до складу загального оподатковуваного доходу контролера за звітний період, протягом якого КІК отримано дивіденди, та підлягає оподаткуванню ПДФО за ставкою 5/9% (в залежності від того чи є українська компанія платником податку на прибуток в Україні) та військовим збором за ставкою 5%. Ці положення підпункту 170.13.3 ПКУ не зазнали змін.

При цьому, окрім наявних положень про те, що сума

зазначених вище дивідендів не враховується платником податку при визначенні скоригованого прибутку КІК та не оподатковується під час її фактичної виплати на користь контролера КІК, Закон додатково встановив, що сума дивідендів **не підлягає оподаткуванню платником податку відповідно до положень підпункту 170.13.1 ПКУ** (тобто, у складі скоригованого прибутку КІК).

► Пункт 170.13¹ ПКУ

Згідно з оновленою редакцією пункту 170.13¹ ПКУ, дивіденди, які вважаються отриманими платником податку відповідно до вищенаведених правил підпункту 170.13.3 ПКУ, не включаються до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу такого платника податку, **якщо вони були раніше оподатковані на рівні юридичної особи України в порядку, визначеному підпунктом 141.4.2 ПКУ** (ймовірно, податком на доходи нерезидентів?).

Із огляду на внесені зміни, можна припустити, що законодавець мав на меті (1) перенести обов'язок з оподаткування "наскрізних дивідендів" на рівень української юридичної особи - платника дивідендів, а також (2) підтвердити, що такі дивіденди не мають в подальшому оподатковуватися на рівні фізичної особи-контролера. У сукупності такі припущення можуть свідчити про намір законодавця змінити підхід до оподаткування "наскрізних дивідендів" на рівні фізичної особи-контролера, шляхом звільнення таких дивідендів від оподаткування ПДФО (та, потенційно, оподаткування військовим збором, в залежності від тлумачення прийнятих Законом змін), якщо такі

Внесено зміни до правил оподаткування дивідендів, отриманих КІК від юридичних осіб України, на рівні фізичної особи-контролера ("наскрізні дивіденди")

дивіденди вже були оподатковані податком на доходи нерезидентів українською юридичною особою при їх виплаті на користь КІК, відповідно до підпункту 141.4.2 ПКУ.

Водночас зауважимо, що ухвалені зміни у поточній редакції допускають множинне тлумачення, оскільки Законом не було скасовано загальне правило щодо визнання дивідендів, отриманих КІК від українських юридичних осіб, такими, що отримані безпосередньо фізичною особою-контролером (тобто перший абзац підпункту 170.13.3, як наведено вище). Так само не було скасовано норму про включення такого доходу до складу загального оподатковуваного доходу контролера, та про оподаткування таких сум відповідними ставками ПДФО (5/9%) та військовим збором (5%). Відповідно, відкритим залишається питання того, чи є застосування юридичною особою податку на доходи нерезидентів до сум "наскрізних дивідендів", відповідно до підпункту 141.4.2 ПКУ, підставою для незастосування ПДФО та військового збору до таких дивідендів. Окрім того, зважаючи на внесені зміни, також можуть виникати питання в частині подання податкової звітності щодо дивідендів на рівні української юридичної особи.

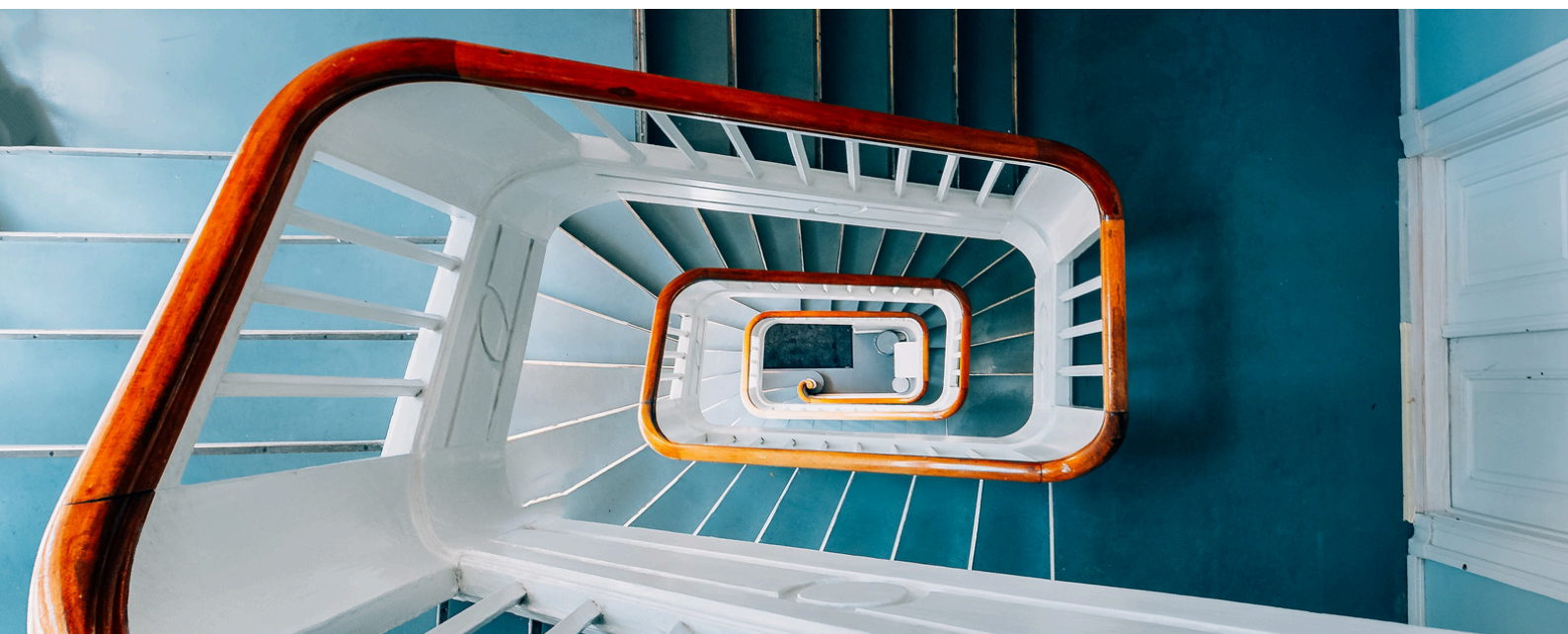
Окремо потребує уточнення питання, чи застосовуються вищенаведені правила також до резидентів Дія.City, які є платниками податку на прибуток на особливих умовах (на наш погляд, такі правила мають поширюватися і на резидентів Дія.City, але компаніям доцільно було б отримати роз'яснення від податкових органів, яке б підтверджувало дану позицію).

Із огляду на вказані неоднозначності в тлумаченні внесених Законом змін до ПКУ, ми рекомендуємо слідкувати за роз'ясненнями податкових органів щодо практичного застосування зазначених змін, а також звертатися до податкових органів із запитом на індивідуальні податкові консультації (далі - "ІПК"). За потреби, ми будемо раді допомогти із підготовкою та поданням відповідного запиту на ІПК.

■ Набуття чинності внесених змін

Хоча Закон набрав чинності 5 липня 2025 року, зміни щодо оподаткування "наскрізних дивідендів" діють ретроспективно і застосовуються до податкових (звітних) періодів, які починаються з **1 січня 2024 року** (відповідно до пункту 36, підрозділу 1, розділу XX "Перехідні положення" ПКУ).

При цьому, якщо контролер КІК вже подав податкову декларацію про майновий стан і доходи за 2024 рік та задекларував / оподаткував суму "наскрізних дивідендів" за правилами, які діяли до внесених Законом змін, такий контролер має право подати уточнюючу декларацію та відкоригувати (зменшити) суму загального річного доходу на відповідну суму дивідендів. При цьому, суми ПДФО та військового збору, які вже були сплачені контролером КІК із задекларованих "наскрізних дивідендів", можуть бути зараховані виключно у зменшення грошових зобов'язань у податкових періодах наступних за податковим періодом, в якому буде припинено або скасовано воєнний стан.

Визнання множинного громадянства в Україні

15 липня 2025 року Президент України підписав Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення реалізації права на набуття та збереження громадянства України» № 4502-IX («Закон № 4502-IX»). Закон № 4502-IX має набрати чинності через шість місяців з дня його опублікування, тобто, 16 січня 2026 року.

Ключовим нововведенням Закону № 4502-IX є закріплення у Законі України «Про громадянство України» поняття «множинне громадянство», під яким розуміється одночасна належність особи до громадянства (підданства) двох або більше держав.

Випадки множинного громадянства

Множинне громадянство визнається у разі набуття іноземного громадянства поряд з громадянством України:

1. за народженням
2. внаслідок усиновлення
3. автоматично унаслідок одруження з іноземцем або внаслідок застосування законодавства іноземної держави
4. добровільно - з іноземною державою, що включена до переліку держав, громадяни (піддані) яких набувають громадянство України у спрощеному порядку («Перелік»).

Також множинне громадянство визнається, якщо іноземець, громадянин держави з Переліку, набуває громадянство України у спрощеному порядку. При цьому вихід з наявного іноземного громадянства для таких осіб не є обов'язковим, за умови, що іноземець під час набуття громадянства України подає декларацію про визнання себе громадянином України (документ, у якому він підтверджує, що у правових

відносинах з Україною визнає себе виключно громадянином України).

Формування Переліку

Перелік наразі не сформований, його має затвердити Кабінет Міністрів України («КМУ») до набуття чинності Законом № 4502-IX. При створенні Переліку мають враховувати членство іноземної держави в ЄС, а також застосування державою санкцій у зв'язку із збройною агресією проти України, про що прямо зазначено у Законі № 4502-IX. Окрім того, 8 жовтня 2025 року КМУ затвердив додаткові критерії, за якими буде формуватися Перелік, а саме:

- членство держави у Групі семи;
- підтримка незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України;
- позиція держави під час голосування за рішення/ резолюції в міжнародних організаціях з питань, пов'язаних з Україною;
- наявність відносин стратегічного чи іншого виду партнерства;
- рівень та перспективи розвитку двосторонніх відносин;
- фінансова підтримка України;
- інші критерії, які можуть мати суттєвий вплив на забезпечення національних інтересів України у сфері зовнішньої та внутрішньої політики.

За інформацією Міністерства закордонних справ України, пріоритет надаватиметься найближчим і найнадійнішим союзникам України.

Відтак, можна очікувати, що до Переліку увійдуть країни-члени ЄС, а також найближчі партнери України.

Підстави для втрати громадянства

З урахуванням змін, внесених Законом № 4502-IX, **втрата громадянства настає, якщо громадянин України добровільно набув:**

- громадянство держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом; або
- громадянство держави, громадяни якої не мають права на спрощене набуття громадянства України [тобто держави поза Переліком].

Під «добровільним набуттям» розуміються всі випадки, коли громадянин України для набуття громадянства (підданства) іншої держави звернувся із заявою чи клопотанням про таке набуття відповідно до порядку, встановленого національним законодавством держави, громадянство (підданство) якої набуто.

Водночас **не вважається добровільним** і не призводить до втрати громадянства України набуття громадянства держави-агресора або окупанта:

- на тимчасово окупованій території України,
- у випадку, коли громадянина України було незаконно депортовано до такої держави (за винятком ситуацій, коли особа публічно підтримує/пропагандує агресію чи створює загрозу національній безпеці).

Додатковими підставами для втрати громадянства України також визначено службу за контрактом у державі-агресорі або окупанті, а також участь у збройній агресії проти України чи окупаційній адміністрації (за умови, що після втрати громадянства України особа не стане особою без громадянства).

Інші зміни

Закон № 4502-IX також вносить зміни до порядку набуття, приєднання та виходу з громадянства України, а також до положень Закону України «Про імміграцію».

Зокрема, що стосується виходу з громадянства України, Закон № 4502-IX передбачає, що громадянин України, який має громадянство держави з Переліку, зможе вийти з громадянства України за клопотанням в іноземній державі, громадянином якої він є, незалежно від місця його проживання.

Податковий аспект

Варто зауважити, що Закон № 4502-IX не вносить змін до Податкового кодексу України («ПКУ»), який наразі обмежує право на залік податків, сплачених за кордоном, для громадян України, що **всупереч закону** мають іноземне громадянство. На нашу думку, це обмеження не має застосовуватися у випадку набуття громадянства іншої держави за правилами, встановленими Законом № 4502-IX, оскільки, Законом № 4502-IX, зокрема, встановлено принцип недопущення додаткових обмежень за ознакою множинного громадянства. Однак, ми рекомендуємо слідкувати за можливими роз'ясненнями податкових органів з цього питання.

Про компанію EY

Дотримуючись своєї місії – удосконалюючи бізнес, змінювати світ на краще, – компанія EY сприяє створенню довгострокового корисного ефекту для клієнтів, співробітників і суспільства в цілому, а також допомагає зміцнювати довіру до ринків капіталу.

Багатопрофільні команди компанії EY представлені у більше ніж 150 країнах світу. Використовуючи дані й технології, ми забезпечуємо довіру до інформації, підтверджуючи її достовірність, а також допомагаємо клієнтам розширювати, трансформувати й успішно вести свою діяльність.

Фахівці компанії EY в галузі аудиту, консалтингу, права, стратегії, оподаткування і угод ставлять правильні запитання, які дозволяють знаходити нові відповіді на виклики сьогодення.

Дізнайтеся більше на сайті: ey.com

Назва EY відноситься до глобальної організації та може відноситися до однієї чи декількох компаній, що входять до складу Ernst & Young Global Limited, кожна з яких є окремою юридичною особою.

Ernst & Young Global Limited – юридична особа, створена відповідно до законодавства Великобританії, – є компанією, що обмежена відповідальністю її учасників, і не надає послуг клієнтам. Інформацію про те, як EY збирає та використовує персональні дані, та опис прав людини, передбачених законодавством про захист даних, можна отримати на веб-сайті ey.com/privacy.

Контакти

Володимир Котенко

Керівник податково-юридичної практики
EY в Україні

vladimir.kotenko@ua.ey.com

Борис Лобовик

Керівник юридичної практики
EY в Україні

borys.lobovyk@ua.ey.com

Олена Древаль

Директор, координатор IT
Tax & Law Digest

olena.dreval@ua.ey.com

Website

Facebook

LinkedIn

Will you
shape the
future

or be
shaped
by it?

The better the question. The better the answer.
The better the world works.

© 2025 ТОВ «Ернст енд Янг»
Усі права захищені.

Інформація, що міститься в цій публікації, призначена лише для загального ознайомлення, у зв'язку з чим вона не може використовуватись як офіційна порада без індивідуального аналізу кожного окремого випадку. Компанія EY не несе відповідальності за шкоду, заподіяну будь-яким особам у результаті дій або відмови від дій на підставі відомостей, що містяться в даній публікації. Із будь-яких конкретних питань слід звертатися до фахівця відповідного напрямку послуг.

ey.com/uk_ua

Shape the future
with confidence